

OBSAH

ÚVOD	5
PŘEDMLUVA K TŘETÍMU VYDÁNÍ	7

I. část

VLASTNOSTI ROZUMU

1. kapitola – Rozumové schopnosti

Pojem schopnosti	9
Rozumové schopnosti	12
Pojem inteligence	13
Problém základních rozumových schopností	16
Psychologická struktura rozumových schopností	23
Stupně výkonnosti rozumu	27
Oligofrenie neboli nedostatečně rozvinutá inteligence	27
Idiotismus	28
Imbecilita	29
Debilita	29
Málo inteligentní chování	31
Inteligentní chování	33
Vynikající inteligence	36
Míra inteligence a životní úspěch	41
Činitele určující stupeň vývoje rozumových schopností	42
Psychologicko-sociologická koncepce rozvoje schopností	48
Výzkumy získávání zdánlivě vrozených schopností	48
Dva druhy schopností z hlediska geneze	50

2. kapitola – Metodologická kultura myšlení

Pojem kultury myšlení	58
Kultura myšlení a intelektuální schopnosti	60

Některé prvky kultury myšlení	61
Činitele brzdící rozvoj kultury myšlení.	64
Závěrečné poznámky	70

II. část

PRÁCE ROZUMU

3. kapitola – Proces řešení problémů

Základní doména myšlení	73
Dva nejjednodušší způsoby řešení problémů	74
Fáze procesu řešení problémů	75
Umění objevovat problémy	76
Umění využívat informací a doplňovat je.	77
Hlavní myšlenkové činnosti při procesu řešení	79
Dvoji funkce schémat	82
Jak správně zaměřit naše úsilí při řešení problému	83
Kladné a záporné působení návyků	85
Funkční fixace	89
Činitele podporující využití zkušeností	90
Činitele ztěžující využití zkušeností	91
Řešení problémů a city	94
Vědecké metody řešení problémů	95
„Psychologická strategie“ řešení problémů	99

4. kapitola – Psychologie tvůrčí práce

Co je tvůrčí činnost	110
Tvůrčí činnost, představivost a myšlení	111
Podléhá tvůrčí činnost určitým zákonitostem?	113
Hlavní druhy tvůrčí práce	116
Psychologie technické tvůrčí činnosti	117
Vynálezce bytost neznámá	117
Proces práce na vynálezu	119
„Zásady vynalézání“	123
Chyby vynálezců a zlepšovatelů.	125
Efektivní metody kolektivního vypracovávání zlepšovacích návrhů	127
Několik poznámek o procesu vědecké tvůrčí práce.	130
Některé subjektivní podmínky tvůrčí činnosti	132
Tvůrčí produktivita a věk	133

III. část

VÝCHOVA ROZUMU

5. kapitola – Poznámky o školní výchově

Výchova myšlení v školních osnovách	135
Rozumová výchova v činnosti dnešní školy	138
Příklady velmi efektivní rozumové výchovy	146
Důsledky zastaralých pracovních metod naší školy.	156
Vzrůst zájmu polských pedagogů o problematiku rozumové výchovy.	159

6. kapitola – Podmínky a způsoby práce směřující k vytváření vlastního správného myšlení

Problém sebepoznání	161
Základní předpoklad	163
Tabletky pro genialitu.	164
Hlavní metoda zvyšování efektivnosti myšlení.	165
Problém transferu	167
Nejdůležitější směry myšlení	169
Jak dosáhnout praxe v pozorování	173
Podstata pozorovací schopnosti	173
Podmínky pozorovací schopnosti	175
Zásady cvičení pozorovací schopnosti	180
Je třeba brát si vzor od vynikajících odborníků	182
Co škola nedává	182
Moralizátoři vidí pouze část pravdy	184
Životopisy nám odhalují nedoceňovaná tajemství úspěchu.	184
Způsob jednání vedoucí k mistrovství	187
Závěrečné praktické pokyny	189
Prohlubování metodologické kultury.	190
Uvažování o správném myšlení a jednání.	194
Některé typy problémů	196
ENCYKLOPEDICKÉ HESLO	199
O AUTOROVÍ	203
BIBLIOGRAFIE	204